

text:

dr. arh. Ana Maria DABIJA

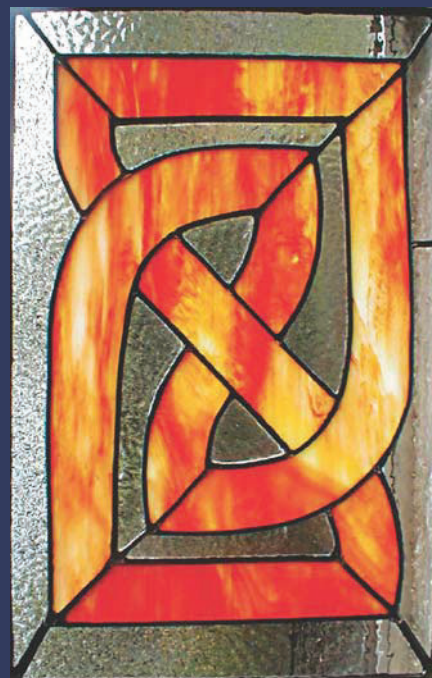
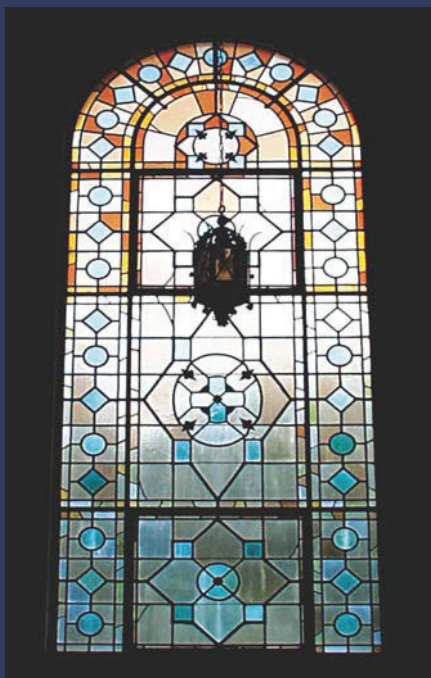
VITRALII (4)

Terminam articolul de data trecută cu un nume: Émile Gallé. Nu este un producător de vitralii, dar este un mare producător de sticlă. Astfel încât, cu voia dumneavoastră, vom deschide o paranteză...

CINE ESTE GALLÉ?

Este fiul unui faianțar și producător de mobilier. Deși studiase filozofia, botanica și desenul, tânărul a fost fascinat de sticlă și a deprins meșteșugul producerii acesteia, la Meisenthal.

Născut pe la jumătatea secolului al 19-lea, Gallé este un clasic reprezentant al vremii sale, veac de mari descoperiri și experimente.

El se integrează perioadei stilului Art Nouveau, atât prin tematica adoptată - motive florale, peisaje, uneori cu puternice

influențe japoneze - cât și prin permanenta încercare a depășirii limitelor cunoscute ale materialului utilizat.

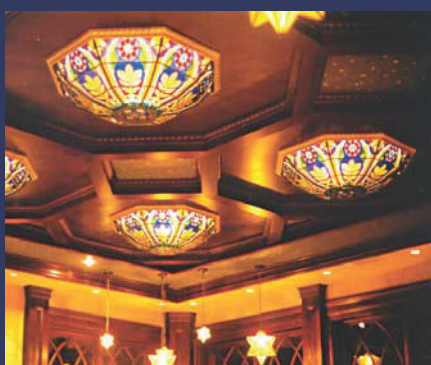
Gama de produse marca Gallé este relativ restrânsă: vase și lămpi.

Gama de expresii însă este copleșitoare: el lucrează sticla cu inserții

de metal, în filigran, caută expresivitate prin modul neobișnuit de prelucrare - prin suflare, cu bule de aer, prin serigrafie, emailare, tratare cu acid, prin suprapuneri de straturi de culori și transparențe diferite, tăieturi vii, inscripționări etc. Principiile de compoziție și sursa

de inspirație a lucrărilor lui Gallé au la bază un studiu aprofundat al plantelor (arbori, flori, frunze), al algelor, al insectelor - aceeași sursă de inspirație pe care am întâlnit-o de altfel și la Tiffany. Este de asemenea importantă relația lui Gallé cu literatura, cu marii scriitori francezi ai momentului.

Având în vedere implicațiile artistice, trebuie menționată relația cu poezia lui Charles Baudelaire, care a condus la realizarea vazei „Les Fonds de la Mer”.

Sursa de inspirație pentru această vază este o strofă dintr-o poezie a lui Baudelaire:

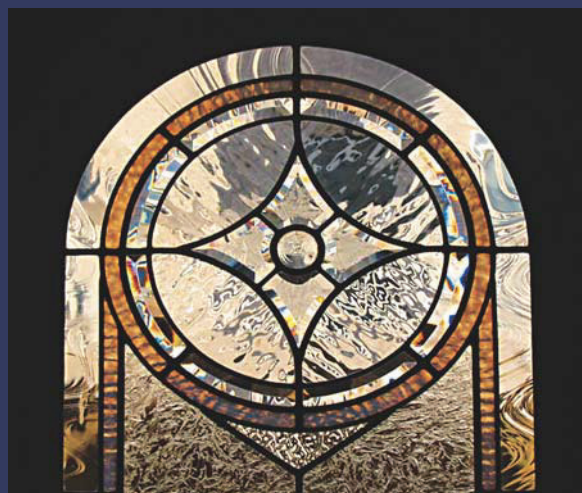
*„O mer, nul ne connaît
tes richesses intimes
Homme nul n'a sondé
le fond de tes abîmes
Tant vous êtes jaloux
De garder vos secrets”.*

De altfel, a realizat în 1896 un birou încrustat cu plante sinistre, inspirat din volumul de poezie „Les Fleurs du Mal” al lui Baudelaire. Poetul francez nu este singurul pe care Gallé l-a admirat fâțiș: citate ale altor scriitori pot fi regăsite pe vasele sale - de la Shakespeare la Virgiliu, Hesiod sau Dante, Villon, Montesquieu, Musset sau Lamartine.

Nu e de mirare atunci că în saloanele artistice și literare pariziene

erau prezente lucrări semnate de Emile Gallé...

Se pot distinge două caracteristici total diferite ale lucrărilor lui Gallé; pe de o parte obiecte elaborate, scumpe, pe de altă parte obiecte accesibile din punct de vedere financiar, destinate clasei medii; acestea din urmă se vor numi mai

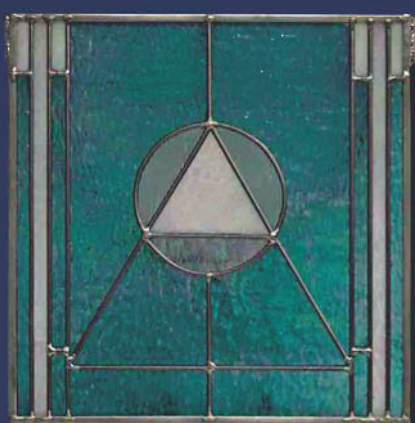

târziu „Gallé industrial”.

Deși moare în 1904, văduva lui continuă afacerea și produce sub denumirea „Gallé” până prin anul 1914 când, odată cu izbucnirea Marelui Război, dispăre cea mai romantică perioadă din istoria artei...

Ecourile ei însă răzbat până la noi, prin produsele tip, adică prin preluarea tehnologiei și realizarea unor produse de serie mai mică, să zicem din categoria „industrial”. La Buzău, de pildă, se produceau - și se mai produc încă și acum - „gallé”-uri...

Tot astfel, nici industria vitraliilor n-a murit odată cu Tiffany.

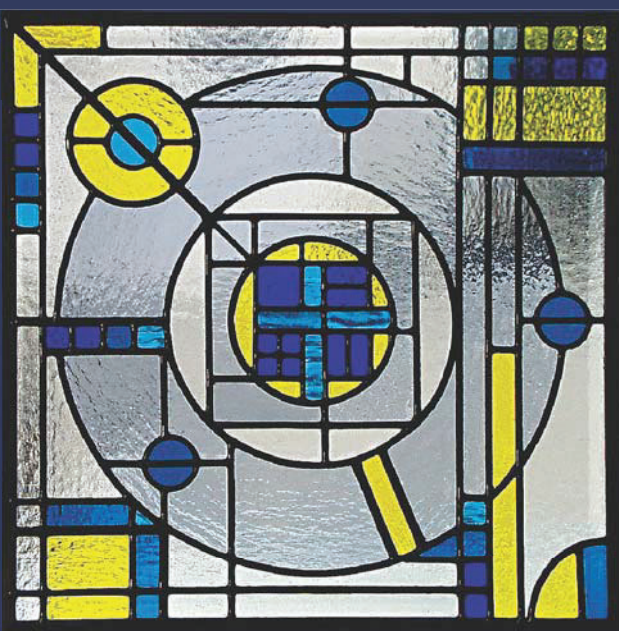
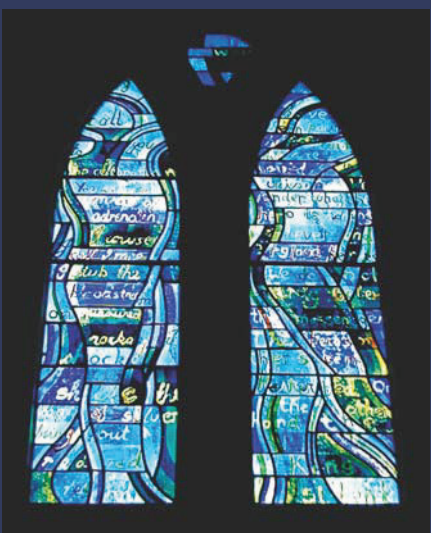
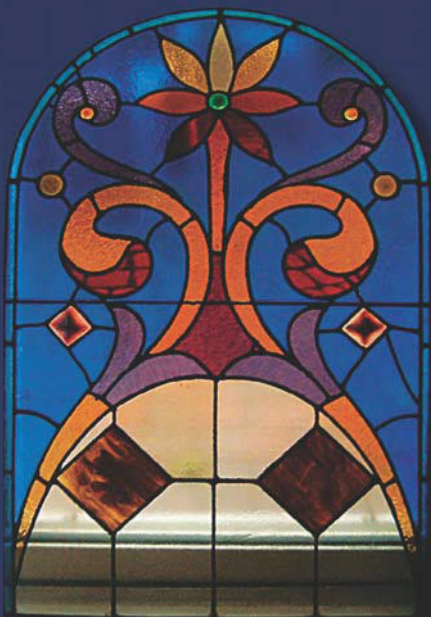
VITRALIILE, AZI

Mai rar utilizate, datorită prețului foarte ridicat, vitraliile continuă să uimească lumea prin caleidoscopul de culori și lumină.

Tehnica vitraliului nu s-a schimbat; chiar și fabricarea geamului este cea veche, prin suflare, pentru că aceasta dă o mai mare paletă de culori (și, de ce să nu recunoaștem, crește prețul...).

Acolo unde tehnicile tradiționale nu sunt recomandabile, sticla se poate procesa cu mijloace contemporane, ca de pildă sablare, prelucrare cu acizi, emailare cu emailuri ce-

ramice transparente ori opace etc. Tehnicile tradiționale se pot combina cu tehnici moderne de prelucrare a sticlei, sau cu tipuri contemporane de sticlă, ca de pildă geamul stratificat sau securizat, mergând până la realizarea de suprafețe curbe sau încorporarea vitraliilor în ansambluri de pereți corțină.

Aceiași producători de vitralii sunt și restauratori, în cele mai multe cazuri. E și firesc să fie așa, de vreme ce păstrează tehnicile tradiționale aproape cu religiozitate. Unde se folosesc vitraliile astăzi? De la Tiffany către zilele noastre, vitraliul a pierdut orice urmă de funcționalism; astăzi el reprezintă în principal o operă de artă, un obiect de care să se bucure privitorul, sau de fapt (cât) mai mulți privitori, ajungând, prin anii '90, să fie folosit în Mall-uri, aeroporturi, spații publice în general. De asemenea, vitraliul apare din ce în ce mai mult în locuințe private, ca accent de natură plastică. De la uși și ferestre cu rame din lemn sau metal, la decorații perietale sau coloane decorative din vitralii, lumea formelor și culorilor este infinită. Depinde de gândirea și modelarea spațiului, de crearea ambianței.

Există și experimente, ieșiri din „rând”, ca de pildă coloanele și sferile „Tiffalith” ale artistei Emilia Lil, care pleacă de la Tiffany și ajunge... vedeți și dumneavoastră

unde (www.stainedglassunusual.com). Rolul lor este pur decorativ, dar pot adăposti corpuri de iluminat de asemenea. Despre cilindri artista spune că nimeni nu rezistă să nu-i mângâie, ca pe pisici...

Tot de la Tiffany a fost continuat filonul obiectului de artă, fie unicat, fie de serie mică, realizat de această dată cu sticlă smălțuită ce se montează într-o rețea de metal prețios, într-o manieră similară cu tehnica

clasică a vitraliului. Putem însă să spunem că de la vitraliul cu rol funcțional, de închidere a unui gol în perete și de ilu-

minare a spațiului interior, până la sferile și tuburile luminoase contemporane, vitraliul a parcurs într-adevăr un drum lung... ■